

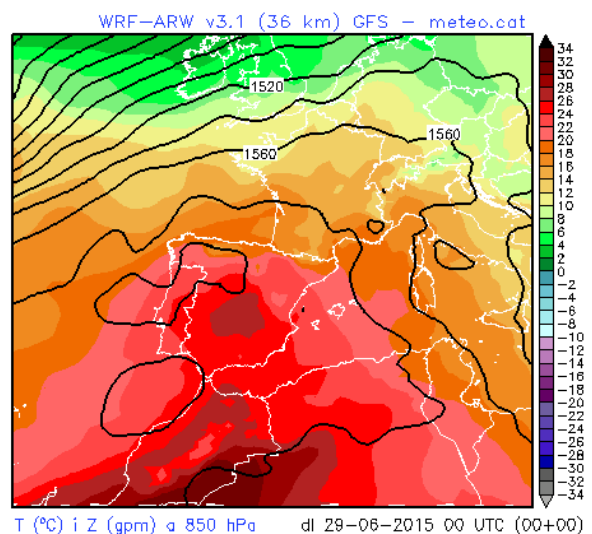
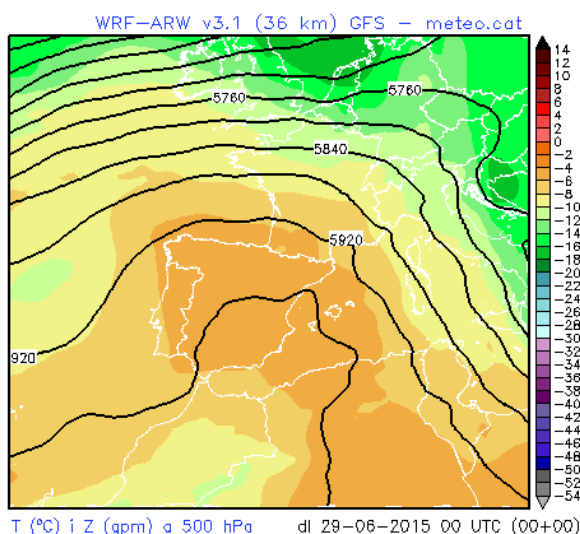
Balanç d'una de les onades de calor més intenses de les últimes dècades

- La temperatura màxima va assolir els 43°C a Banyoles (el Pla de l'Estany) i Artés (el Bages), valor que no s'assolia a Catalunya des del juliol de 1994
- Al nord-est del país i a bona part de l'interior s'han superat extensament els 40°C i en molts d'aquests indrets cal retrocedir fins als anys 80 per trobar màximes més altes

Descripció de l'episodi

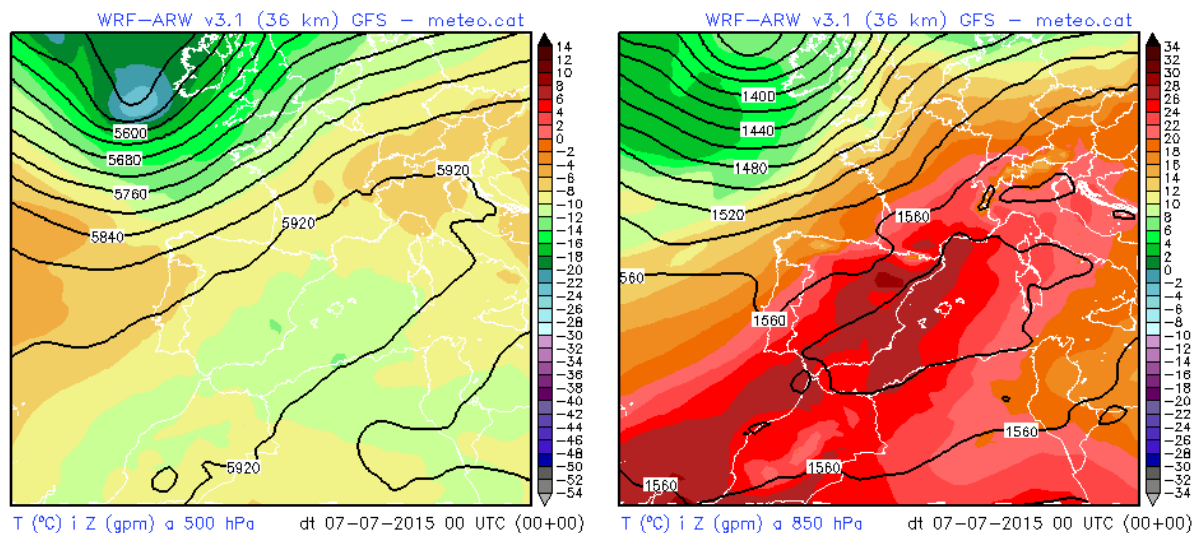
L'onada de calor que ha afectat Catalunya els últims dies ha provocat temperatures extremes a la majoria de comarques, especialment entre el dissabte 4 i el dimarts 7 de juliol, dies en què els valors més elevats han superat els 40°C. Al llarg de l'episodi, la temperatura màxima ha assolit els 40°C a més d'un terç de les estacions de la XEMA, situades a l'interior del país i a les comarques del prelitoral Nord.

Més enllà dels valors més extrems, la temperatura s'ha mantingut clarament per sobre dels valors normals per l'època durant 13 dies, entre el divendres 26 de juny i el dimecres 8 de juliol, com a conseqüència de l'arribada d'una massa d'aire molt càlid provinent del nord d'Àfrica. Els mapes següents mostren la topografia i la temperatura als nivells de 500 hPa (esquerra) i 850 hPa (dreta) corresponents al dilluns 29 de juny de 2015.

S'hi pot observar una dorsal molt marcada als dos nivells, amb una massa d'aire càlid progressant des del nord d'Àfrica i afectant de ple la península Ibèrica. La subsidència provocada per l'anticicló a les capes mitjanes i altes va afavorir l'augment de la temperatura. D'altra banda, cal tenir en compte que l'episodi s'ha produït pocs dies després del solstici d'estiu, quan la insolació és més important i el dia és encara molt llarg. A més, la nuvolositat ha estat molt escassa, fet que ha permès que la temperatura diürna assolís valors extraordinaris a Catalunya.

Els primers dies de l'episodi, del 26 al 30 de juny, la temperatura màxima ja va superar els 35 °C a bona part de l'interior, especialment a les comarques de ponent, on puntualment ja es van fregar els 40 °C. En canvi, en general la marinada va mantenir la temperatura per sota dels 30 °C al litoral.

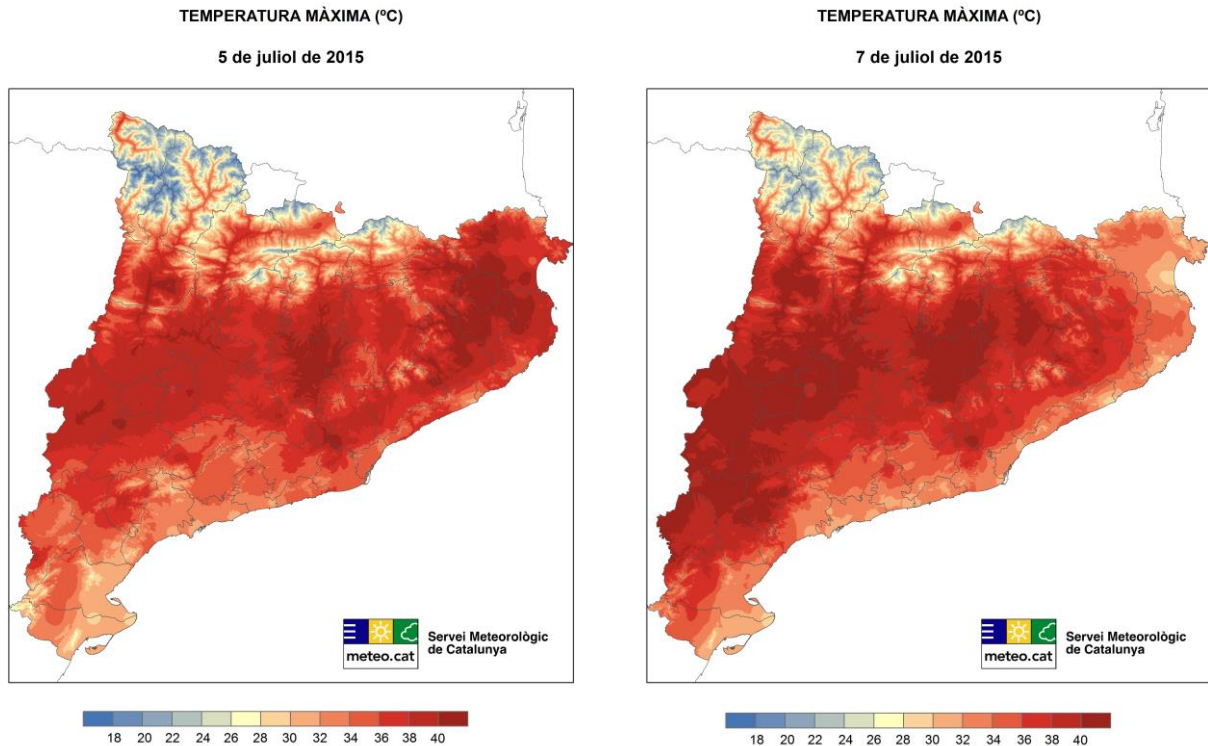

Els mapes de 500 i 850 hPa corresponents al dia 7 de juliol a les 00h UTC, la jornada més càlida de l'episodi a la majoria de comarques, mostren com la massa d'aire càlid s'estén fins a l'interior del continent, amb valors a 850 hPa superiors als 26°C a Catalunya, que només s'assoleixen durant les calorades més importants.

Cal assenyalar que l'onada de calor no només ha afectat el sud d'Europa, sinó que els primers dies del mes es van arribar a registrar valors excepcionals de 35 a 40 °C a diversos sectors del continent, com ara a Alemanya, Suïssa, França, Anglaterra o Holanda.

Després d'una reculada transitòria de la temperatura al llarg del dia 2, provocada per un augment de la nuvolositat, l'ambient es va tornar a fer més calorós al llarg del dia 3 i sobretot a partir del dia 4, quan es va iniciar un període de 4 dies extremadament càlids.

Els mapes següents mostren la distribució de la temperatura màxima assolida a Catalunya el diumenge 5 i el dimarts 7 de juliol, els dos dies que es van enregistrar els valors més elevats de l'episodi. Ambdós s'han obtingut a partir de les dades de 175 estacions de la XEMA (Xarxa d'Estacions Meteorològiques Automàtiques):

El diumenge 5 els vents del sud-oest van provocar que la temperatura màxima superés els 40°C extensament a les comarques del Pla de l'Estany (43,0 °C a Banyoles com a valor més elevat), la Selva (42,9 °C a Anglès), el Gironès (41,3 °C a Vilablareix), l'Alt Empordà (42,0 °C a Navata), el Baix Empordà (41,8 °C a Verges - XOM) o la Garrotxa (42,2 °C a Maià de Montcal – XOM). També es van superar els 40 °C en alguns sectors de la depressió Central. El dilluns 6 es va repetir una situació semblant, tot i que els valors superiors als 40 °C van ser molt menys extensos. La màxima més elevada de la XEMA es va registrar a Anglès, amb 42,2 °C.

El dimarts 7, coincidint amb la jornada en què la massa d'aire era més càlida sobre Catalunya, la temperatura va ser excepcionalment alta a l'interior del país i en àrees de muntanya del Pirineu i Prepirineu, amb màximes de 40 a 43 °C a les planes i fondalades, així com en algunes valls del Prepirineu. Destaquen els 43,0 °C d'Artés (el Bages) o els 42,5 °C de Tàrrrega (l'Urgell), entre molts d'altres, ja que més d'una quarta part de les estacions de la XEMA van superar els 40 °C de màxima. En canvi, la marinada va fer que la temperatura fos molt més suau a tota la franja litoral.

Tot i que el dimecres 8 ja es va notar un descens important de la temperatura al centre i nord del país, l'entrada de vent de mestral va fer que els valors més elevats es registressin a l'extrem sud del país, encara amb alguns valors superiors als 35 °C a les comarques de ponent i a les Terres de l'Ebre (37,7 °C a Aldover, al Baix Ebre). D'altra banda, el descens tèrmic va ser molt acusat a Vielha (la Val d'Aran), des dels 35,6 °C de màxima del dia 7 fins als 19,4°C de l'endemà.

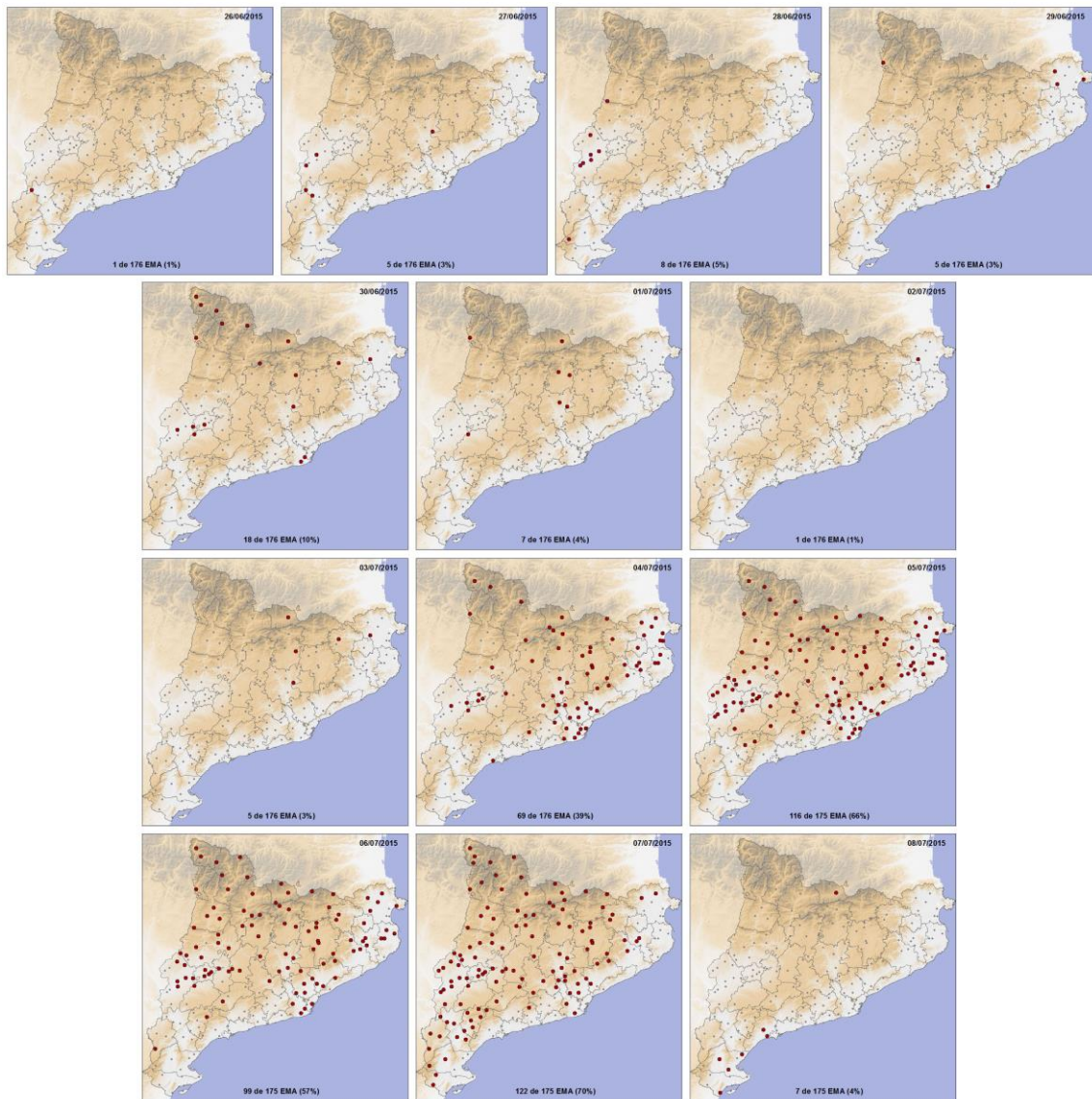
Al llarg de l'episodi, més d'un terç de les estacions de la XEMA (60 de 176) han assolit els 40 °C de temperatura màxima. La següent taula mostra el valor més elevat de cada comarca:

Estació	Comarca	Temperatura màxima	
		26/06/2015 - 08/07/2015 (°C)	Dia
Artés	Bages	43.0	7
Banyoles	Pla de l'Estany	43.0	5
Anglès	Selva	42.9	5
Tàrraga	Urgell	42.5	7
Torroja del Priorat	Priorat	42.2	7
Tremp	Pallars Jussà	42.1	7
Navata	Alt Empordà	42.0	5
Alcarràs	Segrià	41.9	7
Mollerussa	Pla d'Urgell	41.4	7
Vilablareix	Gironès	41.3	5
Vilanova de Meià	Noguera	41.3	7
Monells	Baix Empordà	41.2	5
Castellbisbal	Vallès Occidental	41.2	5
Oliana	Alt Urgell	41.1	7
Riba-roja d'Ebre	Ribera d'Ebre	41.1	7
la Granadella	Garrigues	41.0	7
Batea	Terra Alta	40.9	7
Vic	Osona	40.8	7
Olot	Garrotxa	40.4	6
el Canós	Segarra	40.2	7
Òdena	Anoia	40.1	5
Solsona	Solsonès	39.8	7
la Quar	Berguedà	39.7	7
Caldes de Montbui	Vallès Oriental	39.7	5
Santa Coloma de Queralt	Conca de Barberà	39.4	7
Vallirana	Baix Llobregat	38.8	5
el Montmell	Baix Penedès	38.0	7
Aldover	Baix Ebre	37.7	7
el Pont de Suert	Alta Ribagorça	37.1	7
Das - Aeròdrom	Cerdanya	36.8	7
la Granada	Alt Penedès	36.7	5
Prades	Baix Camp	36.7	7
Sort	Pallars Sobirà	36.7	7
Sant Pau de Segúries	Ripollès	36.5	7
Barcelona - Zona Universitària	Barcelonès	36.2	4
Mas de Barberans - Abocador	Montsià	36.2	7
Vila-rodona	Alt Camp	35.7	4
Vielha e Mijaran	Val d'Aran	35.6	7
Canyelles	Garraf	35.5	4
Cabrils	Maresme	35.5	5
Constantí	Tarragonès	33.8	4

Superació del llindar de situació meteorològica de perill per calor

Al llarg de l'episodi, 149 de les 175 estacions de la XEMA (85%) han superat almenys un dia el llindar de Situació Meteorològica de Perill (SMP) per calor, definit com al percentil 98 de la temperatura màxima diària dels mesos d'estiu (juny-agost). Només en alguns sectors del litoral i prelitoral la temperatura s'ha mantingut per sota d'aquest llindar.

Superació del llindar de situació meteorològica de perill per calor a les estacions de la XEMA al llarg de l'episodi (26/06/2015 - 08/07/2015)

La figura anterior permet veure com s'han anat distribuint les superacions del llindar de calor al llarg de l'episodi, amb una concentració màxima entre els dies 4 i 7.

Així mateix, poc més de la meitat de les estacions de la XEMA disponibles (89 de 175) han superat el llindar de calor com a mínim 3 dies consecutius, de manera que a molts sectors del país es pot parlar d'una autèntica onada de calor.

Rècords de temperatura màxima

49 de les 129 estacions de la XEMA que tenen més de 10 anys de dades han igualat o superat la temperatura màxima absoluta de la seva sèrie entre els dies 5 i 7 de juliol. Es tracta d'un 38% de les estacions, un percentatge molt elevat, fet que demostra la gran magnitud d'aquest episodi, com a mínim pel que fa als valors extrems.

Els dies 5 i 6 els rècords es van concentrar a les comarques del nord-est, ja que el vent del sud-oest va fer que la temperatura es disparés al litoral i prelitoral, amb alguns valors de 40 °C fins gairebé arran de mar a l'Empordà. La taula següent recull tots aquests rècords (en negreta, les estacions de la XEMA que tenen més de 20 anys de dades):

Estació	Comarca	Data d'inici de la sèrie	T màxima 05-07 juliol 2015 (°C)	Dia	T màxima absoluta sèrie (°C)	Data rècord anterior
Banyoles	Pla de l'Estany	11/10/1999	43.0	5	41.4	13/08/2003
Anglès	Selva	10/05/2001	42.9	5	40.3	13/08/2003
Vilablareix	Gironès	11/04/2001	41.3	5	41.2	13/08/2003
Torroella de Fluvià	Alt Empordà	14/03/2000	41.1	5	38.1	26/08/2010
la Tallada d'Empordà	Baix Empordà	01/05/1989	40.6	5	40.1	13/08/2003
Òdena	Anoia	31/05/1999	40.1	5	39.6	14/08/2003
Sant Pere Pescador	Alt Empordà	01/05/1989	39.5	5	38.2	12/08/2003
Torroella de Montgrí	Baix Empordà	09/06/1999	38.3	5	37.3	12/08/2003
Olot	Garrotxa	25/04/1998	40.4	6	40.1	25/08/2000

D'altra banda, com ja s'ha descrit en les figures anteriors, el dia 7 la temperatura va ser especialment alta a l'interior del Principat, des del prelitoral fins a les comarques de ponent, així com a les valls del Pirineu. La taula següent recull les estacions de la XEMA amb més de 10 anys de dades que van superar la seva màxima absoluta al llarg de la jornada (en negreta, estacions amb més de 20 anys de dades):

Estació	Comarca	Data d'inici de la sèrie	T màxima 05-07 juliol 2015 (°C)	Dia	T màxima absoluta sèrie (°C)	Data rècord anterior
Sant Salvador de Guardiola	Bages	02/02/1996	42.5	7	41.2	01/08/2001
Tàrraga	Urgell	06/05/1996	42.5	7	40.4	25/06/2001
Torroja del Priorat	Priorat	27/11/2003	42.2	7	40.9	27/08/2007
Castellnou de Bages	Bages	22/01/1998	42.1	7	39.3	20/08/2012
Sant Romà d'Abella	Pallars Jussà	20/05/1996	41.8	7	41.6	25/06/2001
Margalef	Priorat	18/01/1996	41.7	7	40.1	10/08/2012
el Poal	Pla d'Urgell	14/09/1989	41.2	7	39.7	08/08/1994
Riba-roja d'Ebre	Ribera d'Ebre	18/11/1996	41.1	7	40.5	10/08/2012
el Pont de Vilomara	Bages	02/03/2000	41.1	7	40.1	14/08/2003
Oliana	Alt Urgell	22/06/2000	41.1	7	40.1	16/07/2005
la Granadella	Garrigues	30/01/1992	41.0	7	39.2	04/07/1994
Golmés	Pla d'Urgell	08/08/2000	40.9	7	39.0	28/08/2007
Vilanova de Segrià	Segrià	17/09/1997	40.7	7	40.7	28/08/2007
Sant Martí de Riucorb	Urgell	05/02/2002	40.7	7	39.4	16/07/2005
Os de Balaguer - Monestir d'Avellanès	Noguera	07/07/1995	40.6	7	38.9	28/08/2007
Ascó	Ribera d'Ebre	15/06/1998	40.5	7	39.5	10/08/2012
Gurb	Osona	31/03/1999	40.4	7	40.1	13/08/2003
Maials	Segrià	20/12/2000	40.3	7	39.9	10/08/2012
el Canós	Segarra	22/10/1988	40.2	7	39.3	03/07/1994
Orís	Osona	24/05/1996	40.2	7	39.8	25/08/2000
Cervera	Segarra	27/10/1995	40.0	7	40.0	25/06/2001
Alfarràs	Segrià	17/09/1997	40.0	7	40.0	21/08/2012
Montesquiu	Osona	02/12/1998	40.0	7	39.8	12/08/2003
Oliola	Noguera	26/03/2001	39.9	7	39.7	28/08/2007
Albesa	Noguera	21/06/1999	39.8	7	39.8	28/08/2007
Algèri	Noguera	13/12/2000	39.5	7	39.5	28/08/2007
Santa Coloma de Queralt	Conca de Barberà	19/11/1996	39.4	7	38.1	16/07/2005
Raimat	Segrià	31/08/1988	39.3	7	39.2	28/08/2007
Sant Llorenç Savall	Vallès Occidental	24/03/1998	39.3	7	39.0	14/08/2003
Pinós	Solsonès	03/07/1995	39.1	7	38.0	16/07/2005
Lladurs	Solsonès	05/05/1998	39.1	7	38.6	11/08/2012
Viladrau	Osona	17/03/2005	39.1	7	36.7	21/08/2012
la Vall d'en Bas	Garrotxa	16/03/2000	38.9	7	38.6	21/08/2012
Perafita	Osona	03/07/1995	38.6	7	37.7	13/08/2007
el Montmell	Baix Penedès	13/07/1995	38.0	7	37.6	31/07/2001
Muntanyola	Osona	12/01/1996	38.0	7	37.1	13/08/2007
Rellinars	Vallès Occidental	18/02/1998	38.0	7	37.9	13/08/2003
Santuari de Queralt	Berguedà	23/01/2002	35.4	7	34.7	21/08/2012
Montsec d'Ares (1.572 m)	Pallars Jussà	17/06/2003	31.4	7	31.1	11/08/2012

A banda dels rècords de tota la sèrie, més de la meitat de les estacions de la XEMA amb més de 10 anys de dades (68 de 129) han registrat la seva temperatura màxima absoluta del mes de juliol, mentre que 6 de les 129 van superar la màxima absoluta de juny.

L'exceptualitat de l'episodi fa que, en molts casos, les estacions de la XEMA (de fins a 26 anys de dades) tinguin sèries massa curtes com per trobar un precedent de temperatura màxima més elevada. Per això, cal recórrer a estacions manuals que formen part de la XOM (Xarxa d'Observadors Meteorològics):

- A **Mollerussa (el Pla d'Urgell)**, els 41,4 °C mesurats dimecres per l'estació de la XEMA gairebé igualen els 41,5 °C del 13 d'agost de 1987 i queden per darrere dels 43,0 °C del 7 de juliol de 1982
- A **Lleida – Torre Ribera (el Segrià)**, no s'assolia una temperatura tan alta com els 41,4 °C de dimarts des dels dies 13 i 15 d'agost de 1987 (42 °C)
- A l'estació de la XEMA **del Canós (la Segarra)**, dimarts es va mesurar una temperatura màxima de 40,2 °C, la més alta des de l'agost de 1987 (41,4 °C els dies 15 i 16 segons l'estació manual situada al mateix indret)
- A **Ripoll (el Ripollès)**, amb 40 anys de dades, els 39,2 °C de dimarts a l'estació de la XOM (Zona Esportiva) serien el valor més alt des del 15/08/1987, quan es van mesurar 39,5 °C al Barri de l'Estació
- A **Tona (Osona)**, els 41,0 °C de dimecres serien el valor més elevat des del 5 d'agost de 1990, quan la mateixa estació va mesurar 41,5 °C
- A **Puigcerdà (la Cerdanya)**, amb dades des de l'any 1989, els 36,0 °C del dimarts 7 superen els 35,5 °C del 18 d'agost de 2012 i suposen un nou rècord d'aquesta sèrie de 26 anys
- A **Manresa – la Culla (el Bages)**, els 40,3 °C del diumenge 5 són el valor més elevat des del 4 de juliol de 1994, quan va assolir 42,5 °C de màxima
- A **la Vall d'en Bas – Can Gronxa (la Garrotxa)**, els 40,5 °C del dia 7 gairebé igualen els dos valors més alts de la sèrie: 41,0 °C el 30 de juliol de 1983 i 6 de juliol de 1982

Analitzant totes aquestes dades, es pot concloure que:

- A molts indrets de la depressió Central s'han assolit els valors més alts de temperatura màxima des dels anys 80 (agost de 1987 o juliol de 1982)
- En alguns punts de l'interior i del prelitoral la temperatura màxima encara va ser lleugerament més alta el juliol de 1994 o l'agost de 2003
- A les cotes altes del Pirineu la temperatura màxima va ser lleugerament més alta l'agost de 2012
- Prop del litoral no ha estat una onada de calor extraordinària, amb l'excepció de la Costa Brava

Rècords de temperatura mínima

Si bé les temperatures nocturnes no han estat tan destacables com les diürnes, al llarg de l'episodi s'han registrat algunes temperatures mínimes de més de 25°C a la ciutat de Barcelona i en alguns sectors elevats de l'interior i del prelitoral, amb nits tropicals (temperatura mínima superior als 20 °C) a molts sectors del país. Cal destacar els 26,8 °C de mínima a Barcelona – el Raval la nit del 6 al 7 de juliol.

Entre els dies 5 i 7, 10 de les 129 estacions de la XEMA amb més de 10 anys de dades han igualat o superat la temperatura mínima diària més alta de tota la seva sèrie:

Estació	Comarca	Data d'inici de la sèrie	T mínima més alta 5-7 de juliol de 2015 (°C)	Dia	T mínima més alta de la sèrie (°C)	Data rècord anterior
Boí (2.535 m)	Alta Ribagorça	13/11/1998	15.1	7	14.8	18/08/2012
Cadí Nord (2.143 m) - Prat d'Aguiló	Cerdanya	06/11/2003	18.8	7	18.4	18/08/2012
Malniu (2.230 m)	Cerdanya	03/11/1999	17.6	7	17.2	17/07/2005
Dosrius - PN Montnegre Corredor	Maresme	09/08/1996	24.9	7	24.9	13/08/2003
Montsec d'Ares (1.572 m)	Pallars Jussà	17/06/2003	22.2	7	22.0	16/07/2005
Bonaigua (2.266 m)	Pallars Sobirà	06/11/1997	16.9	5	16.8	17/07/2005
Certascan (2.400 m)	Pallars Sobirà	11/11/2000	16.5	7	16.3	18/08/2012
el Masroig	Priorat	20/06/2000	25.1	5	24.2	28/08/2012
Tàrrega	Urgell	06/05/1996	24.9	7	24.8	20/08/2012
Lac Redon (2.247 m)	Val d'Aran	15/07/1999	15.8	7	15.7	18/08/2012

A escala mensual, 29 de les 129 estacions han igualat o superat la mínima més alta de juliol i 2 estacions la de juny.

Dades de radiosondatge

Les dades de l'estació de radiosondatge de Barcelona gestionada per l'SMC permeten veure l'ascens de la temperatura al llarg de l'episodi. Concretament, el dia 7 va mesurar el segon valor més elevat de la seva sèrie de 17 anys de dades a 850 hPa (uns 1.500 m d'altura). Aquests són els 3 valors més elevats de la sèrie:

27,6 °C (23/07/2009 00h)

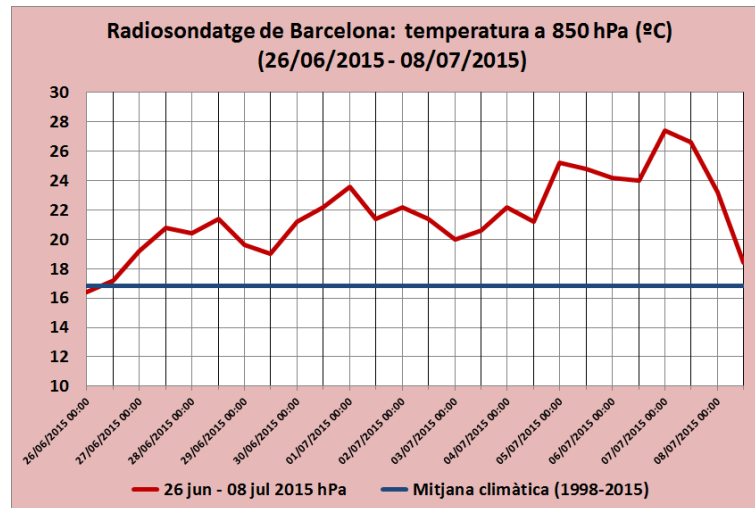
27,4 °C (07/07/2015 00h)

27,4 °C (11/08/2012 12h)

El nivell de 850 hPa és molt utilitzat en aquesta mena d'episodis, ja que té un reflex clar en superfície.

La gràfica següent mostra l'evolució de la temperatura a 850 hPa entre el 26 de juny i el 8 de juliol (línia vermella), els dos dies en què la temperatura era semblant a la normal en aquesta època de l'any (línia blava). El valor més elevat registrat pel

radiosondatge, de la matinada del 7 de juliol, era més de 10°C superior a la mitjana del període 1998-2015.

Predicció pels pròxims dies

La predicció indica una nova pujada de la temperatura de cara a divendres 10, malgrat que no s'assoliran els valors extrems d'aquests darrers dies. De tota manera, l'ambient tornarà a ser molt calorós arreu de Catalunya i s'espera que les màximes s'enfilin fins a assolir valors d'entre 27 i 32 °C al litoral i al Pirineu, i entre 32 i 37 °C a la resta, tot i que localment seran més altes a Ponent. De cara a dissabte 11 es mantindran aquestes temperatures, però baixaran diumenge.

La predicció a mitjà termini indica que l'inici de la setmana vinent la calor es mantindrà, amb temperatures per sobre dels valors habituals per l'època de l'any.

Amb aquesta predicció, el Servei Meteorològic de Catalunya ha emès un avís de Situació Meteorològica de Perill per calor.

Més informació a www.meteo.cat a les xarxes socials [facebook.com/meteocat](https://www.facebook.com/meteocat) i [@metecat](https://twitter.com/meteocat)

9 de juliol de 2015